CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	**Pwyllgor Gwaith**
Dyddiad:	**24 Chwefror 2026**
Pwnc:	**Ffioedd Cartrefi Gofal y Sector Annibynnol ar gyfer 2026/27**
Deilydd Portffolio:	**Y Cynghorydd Neville V Evans**
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	**Arwel Wyn Owen**
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	**Carwyn Edwards, Rheolwr Cyllid** 01248 752699 CarwynEdwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	**Pob Aelod**

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Argymhelliad

Rydym yn argymell cynnydd o 5% mewn ffioedd Preswyl, Preswyl Dementia, Nyrsio a Nyrsio Dementia. Mae'r argymhellion wedi'u crynhoi ar ddiwedd yr adran hon (A1 – A4).

Cefndir

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod Lleol (ALl) adolygu ffioedd cartrefi gofal y sector annibynnol bob blwyddyn i gyd-fynd â newidiadau'r Llywodraeth Ganolog i fudd-daliadau a lefelau pensiynau. Ers 6 Ebrill 2016, mae'r fframwaith ar gyfer asesiadau ariannol a chodi ffioedd bellach yn dod o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Wrth bennu ffioedd ar gyfer cartrefi gofal y sector annibynnol, rhaid i ni ddangos ein bod wedi rhoi ystyriaeth lawn i gostau'r ddarpariaeth wrth benderfynu ar ein ffioedd gofal sylfaenol. Rydym wedi parhau i ddefnyddio'r fethodoleg ranbarthol fel meincnod ar gyfer ffioedd 2026/27. Mae'r fethodoleg hon yn adlewyrchu newidiadau mewn deddfwriaeth mewn perthynas â chwyddiant, y Cyflog Byw Gwirioneddol a newidiadau mewn deddfwriaeth Tâl Salwch Statudol. Wrth adolygu'r ffioedd, rydym wedi ystyried amgylchiadau lleol, y pwysau ar y galw ac argaeledd darpariaeth.

Ar ôl trafod â'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151, ac wrth gydnabod y pwysau ariannol y mae ein darparwyr yn ei wynebu, rydym yn argymell cynnydd o 5% yn ein ffioedd, sy'n uwch na'r cynnydd ar sail chwyddiant a gyfrifwyd gan ddefnyddio'r fethodoleg ranbarthol a'r hyn â ddyfarnwyd i ddarpariaeth fewnol.

Mae Tabl 1, isod, yn nodi'r ffioedd yn seiliedig ar y cynnydd ar sail chwyddiant, heb gynnwys unrhyw daliad atodol ar sail y farchnad, ac mae Tabl 2 yn nodi'r cyfraddau arfaethedig ar gyfer Ynys Môn, yn cynnwys taliadau atodol ar sail y farchnad er mwyn cydnabod y pwysau mae darparwyr yn ei wynebu.

Nid yw'r ffioedd isod yn Nhabl 1 a 2 ar gyfer gofal nyrsio yn cynnwys elfen gofal nyrsio di-dâl (FNC) yr ALl nac elfen FNC y Bwrdd Iechyd (BI). Cyfradd FNC presennol y BI ar gyfer 2025/26 yw £229.46, a chyfradd FNC yr ALl ar gyfer 2025/26 yw £9.30. Bwriedir adolygu'r cyfraddau hyn yn ystod y misoedd nesaf, ac mae disgwyl i'r cynnydd yn sgil chwyddiant gael ei gyhoeddi'n fuan ar ddechrau blwyddyn ariannol 2026/27.

Tabl 1 - Ffioedd ar gyfer 2026/27 yn seiliedig ar y methodoleg ffioedd (heb gynnwys Taliadau Atodol ar sail y Farchnad)

Categori	Ffi 2025/26	Ffi Arfaethedig 2026/27	Cynnydd o gymharu â ffioedd 2025/26	% cynnydd o gymharu â ffioedd 2025/26
Preswyl (Oedolion)	£810.33	£847.13	£36.80	4.54%
Preswyl (Dementia)	£847.12	£885.94	£38.82	4.58 %
Gofal Nyrsio (Elfen Gofal Cymdeithasol)	£883.91	£924.72	£40.81	4.62%
Nyrsio (Dementia) (Elfen Gofal Cymdeithasol)	£957.47	£1,002.28	£44.81	4.68%

Tabl 2 - Ffioedd Arfaethedig Ynys Môn ar gyfer 2026/27

Categori	Ffi 2025/26 (Ebrill 2025)	Ffi Arfaethedig 2026/27	Cynnydd o gymharu â ffioedd 2025/26	% cynnydd o gymharu â ffioedd 2025/26
Preswyl (Oedolion)	£832.56	£874.18	£41.62	5.00%
Preswyl (Dementia)	£930.37	£976.89	£46.52	5.00%
Gofal Nyrsio (Elfen Gofal Cymdeithasol)	£906.70	£952.07	£45.37	5.00%
Nyrsio (Dementia) (Elfen Gofal Cymdeithasol)	£1,071.41	£1,125.03	£53.62	5.00%

Bydd y cynnydd o 5%, os caiff ei gymeradwyo, yn berthnasol i gartrefi sy'n derbyn ein cyfraddau safonol. Gofynnir i unrhyw un sy'n derbyn ffioedd sydd yn uwch na'n cyfradd ddangosol ar hyn o bryd rannu gwybodaeth ariannol, fel y gellir ystyried cynyddu'r ffi.

Mewn amgylchiadau eithriadol, efallai y bydd angen ystyried ceisiadau unigol gan ddarparwyr mewn perthynas â'r ffioedd hyn. Petai tystiolaeth glir i ddangos nad yw'r ffi a bennwyd yn ddigonol mewn unrhyw achos unigol, bydd angen i'r Cyngor ystyried eithriadau i gyfraddau'r ffi. Argymhellir bod unrhyw benderfyniadau o'r fath yn cael eu dirprwyo i'r Deilydd Portffolio Gwasanaethau Oedolion, y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 a'r Pennaeth Gofal Cymdeithasol Oedolion.

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith:-

1. Gymeradwyo'r argymhelliad i gynyddu'r ffioedd fel a ganlyn:-
   A1 - Gofal Preswyl (Pobl Hŷn) - **£874.18 yr wythnos**;
   A2 - Preswyl (Dementia) - **£976.89 yr wythnos**;
   A3 - Gofal Nyrsio (Elfen Gofal Cymdeithasol) - **£952.07 yr wythnos** (heb gynnwys FNC yr ALI a'r BI);
   A4 - Nyrsio (Dementia) (Elfen Gofal Cymdeithasol) - **£1,125.03 yr wythnos** (heb gynnwys FNC yr ALI a'r BI).

Yn yr un modd ag ALI eraill, gofynnwn i'r Pwyllgor Gwaith awdurdodi'r Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaeth Cyllid i ymateb i unrhyw geisiadau gan gartrefi unigol i edrych ar eu cyfrifon penodol, a defnyddio'r ymarfer fel sylfaen i ystyried unrhyw eithriadau i'r ffioedd y cytunwyd arnynt. Bydd rhaid i unrhyw eithriadau gael eu cytuno gyda'r Deilydd Portffolio Gwasanaethau Oedolion, y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 a'r Pennaeth Gwasanaethau Oedolion o'r cyllidebau presennol.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?		
Fe wnaethom ystyried seilio’n ffioedd ar gyfer 2026/27 ar y fethodoleg ranbarthol ond, er mwyn cydnabod y pwysau y mae darparwyr yn ei wynebu, penderfynom beidio â gwneud hynny eto eleni, a chynnig taliad atodol ar sail y farchnad ar ben y ffi a gyfrifwyd gan y fethodoleg.		
C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i’r Pwyllgor Gwaith?		
Mae angen i Awdurdodau Lleol bennu ffioedd cartrefi gofal yn unol â pholisi cenedlaethol. Mae goblygiadau ariannol yn gysylltiedig â’r penderfyniad hwn sy’n effeithio ar gyllideb yr Awdurdod Lleol ac o ran fforddiadwyedd yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni.		
CH – A yw’r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydy		
D – A yw’r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Mae cost ychwanegol cyllido’r ffioedd uchod wedi’i chynnwys ym mhroses yr Awdurdod ar gyfer gosod y gyllideb.		
DD – Asesu’r effaith bosib (os yw’n berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel Ynys?	Bwriedir iddo gefnogi ac annog darpariaeth newydd mewn meysydd twf.
2	A ragwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau/dibyniaeth ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Ddim yn berthnasol
3	A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, nodwch gyda phwy	Mae trafodaethau’n parhau ar lefel ranbarthol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth gynllunio’r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae’r penderfyniad yn effeithio’n uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Rydym wedi ystyried gohebiaeth gan Fforwm Gofal Cymru a darparwyr unigol.
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai’r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Bwriedir iddo helpu i gefnogi unigolion a warchodir o dan y Ddeddf.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai’r penderfyniad ei gael ar unrhyw un sy’n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Dim effaith
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai’r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio’r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na’r Saesneg.	Dim effaith
E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		**Beth oedd eu sylwadau?**
1	**Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA)** (gorfodol)	Mae’r TA wedi trafod y papur ac mae eu sylwadau wedi’u hymgorffori yn y papur hwn.
2	**Cyllid / Swyddog 151** (gorfodol)	
3	**Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)**	Mae’r Swyddog Monitro’n aelod o’r TA.
4	**Adnoddau Dynol (AD)**	Ddim yn berthnasol

5	**Eiddo**	Ddim yn berthnasol
6	**Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu**	Ddim yn berthnasol
7	**Sgriwtini**	Ddim yn berthnasol
8	**Aelodau Lleol**	Ddim yn berthnasol
9	**Unrhyw gyrff allanol / eraill**	Ddim yn berthnasol
F - Atodiadau:		
d/b		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Dim		